

## JUBILEJI ANNIVERSARIES

### OB ŽIVLJENJSKEM JUBILEJU FANČI ŠARF

414

Fanči Šarf je že lani obhajala okroglo obletnico svojega rojstva. Upamo, da nam bo oprostila neljubo zamudo, da, čeprav smo se pravočasno spomnili njenega jubileja, objavljamo pričujoči prispevek in njeno bibliografijo šele v letošnjem Etnologu.

V Etnografski muzej je Fanči Šarf prišla po srečnem naključju leta 1949, pred tem se je leta 1948, kot zunanja sodelavka, udeležila prve Orlove ekipe v Šentjuriju in Škocjanu, leta 1980 se je upokojila. Vmes je celih enaintrideset let dela in življenja v osrednjem slovenskem etnografskem muzeju.

Ko je prišla, je bil ravnatelj muzeja Boris Orel, ki jo je tudi vpeljal v muzejsko delo, edini kustos pa Milko Matičetov. Pomagala je razreševati težave, ki so nastajale, ne samo pri organizacijskem, ampak tudi pri raziskovalnem in prezentacijskem delu v povojnem



Člani ekipe Teren 12, Brkini 1955 na postaji Ilirska Bistrica, pred odhodom domov.  
Četrta z leve je Fanči Šarf.



Fanči Šarf s svojima vnukoma. (Foto: I. Keršič, 27. 1. 1994.)

obdobju, ko si je Etnografski muzej moral na novo utirati pota in ko je bil kadrovsko zelo maloštevilen, saj je bilo treba počakati na prve diplomante etnologije z ljubljanske univerze. Fanči Šarf je pomagala te vzole razreševati z njej lastno samoumevno pripadnostjo muzeju.

Najprej je bila razporejena za delo v arhivu, kasneje za dela v kustodiatu za naselja, stavbarstvo in notranjo opremo. Zanesljivo strokovno znanje, do katerega se je morala sama dokopati, natančnost in marljivost pri delu, človeška ljubeznivost in toplina so njene značajске odlike. Takšna je bila tudi v muzeju, na terenu med ljudmi in takšna je še danes.

Delo Fanči Šarf je mnogostransko.

Pri dolgoletnem muzejskem delu je zbirala, dokumentirala, inventarizirala, proučevala in razstavljala etnološko dediščino, ki je v "njenem obdobju" prihajala v muzej v velikem številu, prav zaradi t. im. Orlovih ekip, kolektivnih terenskih ekip, ki jih je muzej organiziral od leta 1948 in vse do leta 1961. V skoraj vseh je tudi sama sodelovala.

Poleg drugih obveznosti in potreb je največ svojega časa v muzeju posvetila zanimanju za stavbarstvo in stanovanjsko kulturo.

S samosvojo metodologijo je definirala pojem in pomen stanovanjske kulture in načejala do takrat prezrte teme v slovenski etnologiji. V zgodnejših delih je k stanovanjski kulturi pristopala kot k delu materialne kulture, kar je posledica njenega dela v muzeju. Pri tem je poudarjala predvsem funkcionalni vidik in tudi opozarjala na večnamensko rabo posameznih predmetov notranje opreme. Kasneje je to gledanje razširila. Opozarjala je na dejstvo, da stanovanjska kultura ni nekaj statičnega, temveč je nenehno spreminjajoča se kategorija, nadalje je z argumentiranimi navajanjem primerov skušala razbiti stereotipe o stanovanjski kulturi, ki so bili in so ponekod še danes tako zelo prisotni med ljudmi. Poudarjala je pomen vrednotenja samih stanovalcev v njihovih stanovanjih ter opozarjala

na soodvisnost stanovanjske kulture in ekonomske ravni. Iz njenih proučevanj se jasno vidi, da stanovanjske kulture ne moremo označiti kot pojem, ki ga lahko enostavno opredelimo in da ga ne moremo v vseh okoliščinah enako spoznati.

Pravzaprav je obravnavala vse, kar zajema sintagma *način življenja* v stanovanjskem prostoru. Proučevala je tudi nevidne stvari, kot so npr. počutje, ali vrednotenje, čeprav je bila v "njenem obdobju" še močno zasidrana delitev na materialno, socialno in duhovno kulturo. Spoznala je, da pojavi, ki jih proučuje, istočasno zajemajo vsa tri področja.

Drugo njeno raziskovalno področje so teme iz gospodarstva in obrti. S svojimi razpravami nam je odgrnila kar nekaj neznanih stvari iz življenja. Postavila je vrsto odmevnih razstav, samostojnih ali v sodelovanju s kolegi in sodelovala pri opremi hiš znanih Slovencev.

416 Lotevala se je tudi drugih vprašanj naše stroke. Poleg poljudnih spisov, s katerimi je nastopala v revijah in časopisih, in referatov na kongresih in simpozijih je napisala vrsto ocen in poročil ter člankov o naših etnologih. Sodelovala je tudi pri oblikovanju etnoloških filmov, saj se je dobro zavedala pomena filma kot dokumentacijskega sredstva za etnologijo. Nadalje so pod njenim vodstvom nastale dokumentacijske mape o arhitekturni dediščini, ki jih danes hrani dokumentacijski oddelek našega muzeja.

Fanči Šarf je pri svojem delu dokazala, da ima veselje in smisel za dokaj različne strani etnološkega dela. Sodelovala je tudi pri velikem projektu, ki je takrat združeval večino etnologov, pri izdelavi Vprašalnic za etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja ter pri izdelavi Etnološke topografije SEO, napisala je topografije kar za štiri občine.

Klub temu, da je že dalj časa v pokoju, je še vedno prisotna v etnologiji. Sodeluje pri pisanju gesel za Enciklopedijo Slovenije in za etnološki slovar. K delu je ne žene le raziskovalna vnema, ampak v veliki meri ljubezen do ljudi in do različnih krajev naše domovine.

Za njen jubilej ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih, polnih ustvarjalnih let.

Irena Keršič

## BIBLIOGRAFIJA FANČI ŠARFOVE

### Monografije

*Kmečka hiša v slovenskem panonskem svetu* : vodnik po razstavi / Fanči Šarf. - Ljubljana : Slovenski etnografski muzej, 1971. - 32 str., ilustr.

*Občina Ljutomer*. - Ljubljana: Znanstveni inštitut FF, 1981. - 98 str., ilustr. - (Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja).

*Občina Gornja Radgona*. - Ljubljana: Znanstveni inštitut FF, 1982. - 107 str., ilustr. - (Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja).

*Občina Murska Sobota*. - Ljubljana: Znanstveni inštitut FF, 1985. - 1985 str., ilustr. - (Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja).

*Občina Lendava*. - Ljubljana: Znanstveni inštitut FF, 1988. - 173 str., ilustr. - (Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja).